

OBSAH

Vydalo nakladatelství
SVOJTKA a VAŠUT
Vítkova 8, 18000 Praha 8
v roce 1996
České vydání první
© 1994 by Oxford University Press, 1994
Translation © Petr Slunečko, 1996
Czech edition © by SVOJTKA a VAŠUT,
1996
ISBN 80-7180-072-4

Tento překlad původního anglického
vydání publikace Astronomy z roku 1994
je vydáván na základě dohody
s nakladatelstvím Oxford University
Press.

This translation of Astronomy originally
published in English in 1994 is published
by arrangement with Oxford University
Press.

Všechna práva vyhrazena. Žádná část
této knihy nesmí být reprodukována,
skladována ve vyhledávacím systému
nebo předávána v žádné formě nebo
žádným prostředkem, elektronickým,
mechanickým, fotokopírováním,
nahráváním nebo jinak, bez předchozího
svolení vydavatele.

Na obálce: Slunce a planety naší sluneční soustavy

1

CO JE ASTRONOMIE

VÝZKUM VESMÍRU 8
Planety, hvězdy a galaxie

POZOROVÁNÍ VESMÍRU 14
Dalekohledy, kosmické sondy
a observatoře

STAVEBNÍ KAMENY VESMÍRU 20
Nitro atomu: protony, neutrony
a elektrony

NAŠE MÍSTO VE VESMÍRU 22
Poloha Země ve sluneční soustavě,
v Galaxii, a ve vesmíru

ZEMĚ A SLUNCE 26
Čas, změny noční oblohy a roční
období

ZEMĚ A MĚSÍC 30
Cyklus měsíčních fází a mořský
příliv

ZATMĚNÍ SLUNCE A MĚSÍCE 32
Kdy a proč nastávají zatmění

SOUHVĚZDÍ 36
Obrazy hvězd na mapách noční
oblohy

OBĚŽNÉ DRÁHY VE SLUNEČNÍ
SOUSTAVĚ 40
Cesty planet a jejich měsíců

JAK DALEKO JSOU HVĚZDY? 44
Metody zjišťování vzdáleností
hvězd a galaxií

**Okresní knihovna
SOKOLOV**

MN 269399

2

SLUNEČNÍ SOUSTAVA

MERKUR 50
Rozpálená planeta v blízkosti
Slunce

VENUŠE 52
Planeta sopek a lávy s hustou
atmosférou

MĚSÍC 58
Nejbližší kosmický soused země

MARS 64
Kaňony, sopky a prachové bouře
na rudé planetě

JUPITER 70
Největší planeta naší sluneční
soustavy

SATURN 76
Obří planeta tvořená z plynů se
systémem prstenců

URAN A NEPTUN 78
Dvě obří planety s prstenci a měsíci

PLUTO A CHARÓN 80
Dvojitá planeta na okraji sluneční
soustavy

KOMETY 82
Návštěvnice z daleka, které prudce
obživnou, když se přiblíží ke
Slunci

PLANETKY 86
Malé planety, jež mohou způsobit
ohromné srážky

METEORITY 88
Kamenné a železné smetí, které
padá z oblohy

3

SLUNCE A HVĚZDY

MEZIHVĚZDNÁ HMOTA 92
Plyn a prach mezi hvězdami

SLUNCE 96
Historie mateřské hvězdy
Země

ŽIVOT HVĚZD 102
Hlavní typy hvězd a jejich
vlastnosti

PROMĚNNÉ HVĚZDY
A DVOJHVĚZDY 112
Hvězdy, které mění svou jasnost,
a hvězdná dvojčata

EXOTICKÉ HVĚZDY 118
Bílé trpaslíci, černé díry
a explodující hvězdy

4

GALAXIE A VESMÍR

NAŠE GALAXIE 126
Naše domovská Galaxie a její
složení

GALAXIE VE VESMÍRU 130
Jak galaxie vytvářejí
pozorovatelný vesmír

AKTIVNÍ GALAXIE 136
Galaxie, které vyzařují rádiové
vlny a rentgenové paprsky

KVASARY 142
Galaxie s největší známou
energií

VESMÍR OD POČÁTKU
DO KONCE 144
Od velkého třesku ke
konečnému osudu vesmíru

HVĚZDNÉ MAPY 150

SLOVNÍK 154

REJSTRÍK 157

PODĚKOVÁNÍ 160

